

Häst – människa – samhälle: om den nya hästhushållningens utveckling i Finland

Nora Brandt och Erland Eklund

Forskningsinstitutet vid Svenska social- och kommunalhögskolan vid Helsingfors universitet (FISS) publicerar i Notat-serien föredrag och diskussionsinlägg, bakgrundsmaterial, preliminära rapporter samt projektbeskrivningar av allmänt vetenskapligt intresse eller avsedda för en mera avgränsad publik. Syftet med serien är att sprida kunskap om den pågående verksamheten samt att bidra till forskarnas möjlighet att få respons i ett tidigt skede av forskningsprocessen. Forskningsinstitutet vill betona bidragens preliminära karaktär; de kan senare omarbetas och ingå i andra publikationer.

Högskolans två andra publikationsserier, Skrifter samt Meddelanden innehåller forskningsresultat av mera slutgiltig karaktär.

The Research Institute of the Swedish School of Social Science at the University of Helsinki (FISS) has established this new series in order to show the ongoing activity of the Institute and to provide researchers with an early feedback to their ideas and activities. The series consists of discussion papers, research outlines and preliminary reports of general interest or of interest to specific groups. The preliminary nature of the contributions is emphasized. Some contributions may appear later in a revised form in other publications.

The publications in the two other series of the School, Skrifter, and Meddelanden, contain more final research results.

Tfn +358-9-191 28400, fax +358-9-191 28485

Internet: <http://sockom.helsinki.fi>

Adress: Svenska social- och kommunalhögskolan vid Helsingfors universitet
PB 16, FIN-00014 Helsingfors universitet

Besöksadress: Norra Hesperia­gatan 15 A, 6. vån.
FIN-00260 Helsingfors 26

SSKH Notat

FORSKNINGSINSTITUTET

*Svenska social- och kommunalhögskolan
vid Helsingfors universitet*

1/2007

Häst – människa – samhälle:

om den nya hästhushållningens utveckling i Finland

Svenska social- och kommunalhögskolan
vid Helsingfors universitet

ISBN 978-952-10-3152-6 (pdf)
ISBN 978-952-10-3151-9 (hft.)
ISSN 1457-1250
Helsingfors 2007
Svenska social- och kommunalhögskolan
vid Helsingfors universitet

Innehåll

Förord	1
Hästens förändrade samhällsfunktioner	2
Den nya hästhushållningens ekonomiska betydelse.....	4
Hästar, social förändring och livsstil	7
Hästsporten och dess utövare	9
Hästsporten ur ett genusperspektiv – några infallsvinklar	13
Sammanfattning	16
Litteratur	17
Bilagor	19

Förord

Jord- och skogsbruksministeriet beviljade år 2006 Svenska social- och kommunalhögskolan medel för ett treårigt forskningsprojekt om ”Den nya hästhushållningen, brukargrupper och markanvändning - en utmaning för deltagande planering” eller ”HÄSTSAM” (se <http://sockom.helsinki.fi/info/notat106.pdf>; på engelska <http://sockom.helsinki.fi/info/notat306.pdf>).

I föreliggande rapport redogör Nora Brandt och Erland Eklund för hästens nya funktioner och den nya hästhushållningens växande betydelse i Finland mot bakgrund av de senaste decenniernas samhällsförändring. Avsikten är att ge en bred sociologisk och ekonomisk introduktion till den nya hästhushållningen i Finland. Vi uppehåller oss emellertid främst kring frågor i anslutning till de nya brukargrupperna - den viktiga travsporten behandlas endast marginellt. Utvecklingen i Finland relateras till Sverige, där den nya hästhushållningen vuxit så mycket att landet idag i många avseenden framstår som ett föregångsland beträffande hästens nya roller och funktioner i det senmoderna samhället.

Erland Eklund

Professor i landsbygdsforskning

Kjell Andersson

Universitetslektor i sociologi

Hästens förändrade samhällsfunktioner

Hästen har i Finlands använts för transport av människor och varor åtminstone i två tusen år. Under medeltiden fanns det längs vägarna härbärgen där resenärer och hästar kunde vila. När den svenska staten konsoliderades under 1500-talet måste bönderna erlägga en del av skatten i form av skjutsningsplikt och olika slag av körseltvång, dvs. skyldighet att utföra olika slag av arbeten med häst åt kronan. Under den svenska stormaktstiden på 1600-talet utvecklades detta till ett enhetligt rese- och transportsystem, det berömda gästgiverisystemet, där användningen av hästen för transport av människor, information och varor fick en helt central roll i rikets konsolidering som europeisk stormakt (Jutikkala 1963, 113). Gästgiverisystemet i vilket hästen hade en nyckelroll kom att fungera i hela 300 år, från omkring år 1650 till 1950 (Finnhästen 2006, 6). Hur viktiga hästarna var för resenärerna kan man t.ex. läsa i Giuseppe Acerbis berömda *Resa i Finland 1799*, där författaren livfullt berättar om att man behövde åtta hästar samtidigt för att ta ett sällskap om fyra personer över isarna från Grisslehamn till det finländska fastlandet (Acerbi 1802 [1953]). Inom krigföringen har hästarna likaså haft en nyckelroll under hundratals år. Ännu så sent som under det andra världskriget använde sig t.ex. den finländska armén av ett stort antal hästar. Under den tidiga industrialismen användes hästen i stor skala för att transportera olika slag av material. År 1907 utannonserades t.ex. arbete för 400 hästkarlar enbart i Tammerfors. Det största antalet hästar användes likväl inom jord- och skogsbruket. När antalet hästar i Finland var som störst efter det andra världskriget – över 400 000 – användes enbart för timmerutdrivning i de storskaliga ”savottorna” i östra och norra Finland 50 000 hästar (a.a., 6-7). Som en följd av transporternas och jordbrukets mekanisering på 1950-talet började antalet hästar minska i snabb takt. I mitten av 1960-talet hade hästarbetets andel av den i jordbruket använda energin sjunkit till en tredjedel av totalbehovet (Niemelä 2004, 193).

Trots att hästens centrala funktion alltså har varit att hjälpa människan med transporter och fungera som dragdjur i skog och på åker, har den mycket tidigt också fått finna sig i att kopplats till människans behov av tävling, underhåll och nöje. Den först kända travtävlingen arrangerades i Finland på isen i Aura å i Åbo år 1817 och den första allmänna travtävlingen med tidtagning försiggick i Viborg år 1862. Traditionen med att ordna s.k.

kungstrav med finnhästar – en årlig händelse som fortfarande hör till travsportens höjdpunkter i Finland - startade år 1924 och är nuförtiden en veritabel folkfest med en publik som kan uppgå till 50 000 personer (Finnhästen 2006, 1-2; 8; 17).

Under 1800-talets senare del fick hästen i Finland också en symbolisk och ideologisk roll; den blev en byggsten i den finska nationalitetskonstruktionen. Finnhästens ursprung kopplades, såsom många andra levande och döda ting under den tiden, till Karelen och blev en viktig ingrediens i karelianismen och den fennomanska rörelsen (a.a., 9).

I motsats till travsporten har ridsporten haft en marginell betydelse i Finland ända fram till slutet av 1900-talet. Den sociala grunden för detta har sannolikt varit att Sverige – senare Finland – i så hög grad präglats av böndernas livsstil där adelns eller frälsets inflytande varit relativt begränsat. Ännu i mitten på 1930-talet fanns det bara ett tiotal ridföreningar i landet och det var först under 1980-talet som ridsporten i dess olika varianter började dra till sig allt större skaror av utövare. Under de två-tre senaste decennierna har emellertid ”hästlandskapet” förändrats radikalt. Parallellt med den ”manliga” travsporten har verksamheter som domineras av kvinnor såsom ridning som hobby, rekreation och tävling, vuxit mycket starkt.

Föreliggande rapport handlar i huvudsak om utvecklingen av hästhushållningen under de senaste decennierna. Avsikten är att ge en bred sociologisk och ekonomisk introduktion till den nya hästhushållningen i Finland. Vi uppehåller oss emellertid främst kring frågor i anslutning till de nya brukargrupperna. Vilka är orsakerna till det snabbt växande intresset – framför allt bland flickor och kvinnor – för ridning som hobby, sport, tävling och motion? Samtidigt understryker vi den nya hästhushållningens ekonomiska betydelse, både i en inskränkt betydelse som grund för nya småföretag, men också i utvidgad betydelse som en viktig ny ekonomisk aktivitet med betydande positiva kringverkningar både på den stadsnära och den från städerna fjärran belägna landsbygden.

Vi vill betona att den samhällsvetenskapliga forskningen om den nya hästhushållningen ännu är i sin linda i Finland. Det är därför på många områden svårt att presentera detaljerade empiriska data. Det är också märkligt hur man inom den omfattande litteraturen

om lantbrukets- och landsbygdens historia, också i helt moderna verk, så gott som totalt frånsett hästens centrala betydelse. Dess närvaro i bondesamhället har tydligen varit så självklar att forskarna blivit ”närblanda”.

Den nya hästhushållningens ekonomiska betydelse

Den s.k. nya hästhushållningen växer nu starkt i de högt utvecklade industrisamhällena. I Sverige, som håller på att bli Europas hästtätaste land med över 28 hästar per 1000 invånare (Heiskanen m.fl. 2002, 9), räknade man år 2004 med att hästnäringen sammanlagt hade en omsättning på 20 miljarder kronor per år och att den sysselsatte 10 000 i helårsarbete. I tillägg beräknade man att det uppkom spridningseffekter upp till 25 miljarder med ytterligare 18 000 sysselsatta. Uträkningen byggde på antagandet att det då fanns 250 000 hästar i Sverige men senare har man kommit fram att antalet troligen ligger nära 300 000 (Johansson, Andersson & Hedberg 2004; Qvist 2005).

Förändringen av antalet hästar i Finland framgår av nedanstående tabell. Också hos oss började antalet växa under 1980-talet och uppgår idag enligt en initierad skattning till cirka 70 000 (SRL, www.ratsastus.fi, 5.1.2007).

Tabell 1: Antal hästar i Finland åren 1910-2006.

År	Antal hästar
1910	297 100
1920	391 370
1930	356 650
1940	375 000
1960	251 000
1970	91 436
1980	31 500
1990	45 400
2000	57 400
2005	63 770
2006	ca 70 000*

Källa: Suomen Hippos, *en uppskattning av Finska rytтарförbundet och Suomen Hippos

Utvecklingen i de nordiska länderna har följt ungefär samma mönster; dock så att antalet hästar började öka tidigare i Sverige än i Finland och Norge. I Norge fanns det år 2000 ca 45 000 hästar och enligt en aktuell skattning skulle det år 2006 nu finnas 50 000 (Näringspolitik for hest 2000; Hallkjell Jensen, e-postinformation 2007).

Att den ekonomiska betydelsen av hästnäringen i Sverige är så omfattande beror framför allt på att spelverksamheten inom trav och galopp har vuxit till en storindustri; den utgör idag näringens motor. Omkring hälften av omsättningen, eller 10 miljoner SEK, kommer från spelverksamheten. Hästnäringen har emellertid en stor ekonomisk betydelse också utanför spel- och tävlingsverksamheten. Man räknar med att mellan 15 och 20 procent av omsättningen hänförs till jordbruket och företag på landsbygden verksamma inom uppfödning, avel och foderproduktion. Försäljning av utrustning, förbrukningsmaterial och medicin har också en stor ekonomisk betydelse, liksom ridskolorna.

Hästturismen spelar tillsvidare en relativt blygsam ekonomisk roll. Man bör dock lägga märke till att Turistdelegationen tillsammans med LRF och Jordbruksverket år 2004 lanserade ett brett upplagt projekt om "Häst-Sverige som upplevelseindustri – underlag för en nationell branschsatsning på hästturism". Man kan m.a.o. förvänta sig att hästturismen inom några år kommer att få en status som en viktig nisch inom turistbranschen. Den mest professionella hästturismen finner man idag på Irland och Island, men den har en växande roll också i Ungern, Spanien och Frankrike (Wennebro 2004). Också i Norge pågår som bäst en utredning om hästen i turismnäringen (Ericsson 2006).

En tumregel när det gäller hästnäringens sysselsättningseffekt är att 8–10 hästar genererar ett helårsarbete. Det här relationstalet har man kommit fram till vid analyser i både Norge och Sverige (Näringspolitik for hest 2000; Johansson m.fl. 2004; Quist 2005). Om vi tillämpar den här tumregeln för Finland betyder det att hästhushållningen nationellt ger en sysselsättning på cirka 7000 – 9000 helårsarbetsplatser. Hur hästhushållningen är fördelad i regionalt hänseende är dock inte klarlagt. Hästhushållningen omfattar en rad aktiviteter, från rent individuell eller familjebaserad hobbyverksamhet till kommersiellt företagande inom stall- och ridskolenischen förutom trav- och spelverksamhet. Typiskt för den "nya" hästhushållningen är att tillväxten varit snabbast på den s.k. stadsnära landsbygden, där

man kan tala om en veritabel ”hästring” kring större städer. Här är det framför allt kvinnornas ökade intresse för ridning som driver näringen framåt (Tillberg Mattson 2004, www.ibf.uu.se/PUPL/Wp/wp45.pdf). Men utvecklingen är inte helt entydig. Också landskommuner på långt avstånd från södra Finlands ”metropolområde” har kunnat dra nytta av det växande hästintresset. En viktig mekanism är härvidlag prisskillnaden på mark och gårdar mellan centrala och perifera områden i Finland, vilket har lett till att familjer med hästintressen flyttat också till ”kärnlandsbygden” och ”den glest befolkade landsbygden” (om indelningen av Finlands landsbygd i stadsnära-, kärn- och glest befolkad landsbygd se http://www.maaseutupolitiikka.fi/Julkaisut/Julkaisut_2004/Maaseutupolitiikka_erityisohjelma.pdf). En annan förklaring till att hästhushållningen har stark förankring också utanför huvudstadsregionen och andra större städer är att travsporten historiskt har många kulturella och ekonomiska band med jordbruket och att den därför finns representerad i hela det rurala Finland (Heiskanen m.fl. 2002).

Vi skall här göra ett regionalt räkneexempel över hästhushållningen betydelse utgående från Österbotten, dvs. en region utanför huvudstadsregionens influensområde. Som utgångspunkt har vi en detaljerad studie rörande hästnäringens samhällsekonomiska betydelse i Värmland och Dalsland, dvs. en rural region som på motsvarande sätt ligger utanför Stockholms influensområde. Antalet hästar uppgick i denna västsvenska region till något över 12 500; en siffra som kan jämföras med de omkring 10 000 hästar som vi får om vi slår samman antalet hästar i Österbotten¹. När det gällde den direkta sysselsättningen så fann man i den svenska studien att trav och lantbruk utgjorde de största sektorerna, men ridsport och varor/tjänster låg inte långt efter beträffande sysselsättningseffekt. Sammanlagt handlade det om 452 helårstjänster i form av *direkt* sysselsättning. När man tog hänsyn till multiplikatoreffekterna kunde man addera till mellan 450 och 900 helårstjänster som *indirekt* sysselsatta inom hästhushållningen. Sammanlagt genererade hästnäringen i Värmland/Dalsland alltså mellan 900 och 1300 helårstjänster (Quist 2005, 13). Det är sannolikt att hästnäringen i Österbotten inom några år kommer att ha ungefär samma samhällsekonomiska betydelse.

¹ Med Österbotten avses här Svenska Österbottens, Mellersta Österbottens och Sydösterbottens hästavelsförbund. Antalet hästar skattat utgående från Heiskanen m.fl. 2002 + en ökning om 20 procent som gäller i genomsnitt för hela Finland.

Hästar, social förändring och livsstil

Hur kan man förklara det snabbt växande intresset för hästar i de högt utvecklade industrisamhällena? Från en sociologisk utgångspunkt kan man finna flera viktiga processer.

Den första handlar om livsstilsförändringar när medelklassens inkomster stiger över en viss nivå. En allt större del av befolkningen har råd att spendera en allt större del av sin inkomst på aktiviteter relaterade till fritiden. Det är t.ex. typiskt att resande och turism växer parallellt med den generella inkomstnivån i ett land. När medelklassen utövar och väljer fritidsaktiviteter handlar det dels om tillfälliga modelförändringar, men det handlar också om djupare liggande processer, där breda samhällsklasser tar över aktiviteter som tidigare varit förbehållna ett tunt skikt av välbärgade människor. Hobbyer och aktiviteter som tidigare haft något av ”överklass” över sig – såsom t.ex. golf, segling, eller tennis – tenderar därför att spridas i samhället och övertas och bli – om inte varje Anderssons och Virtanens vardagshobby – så i varje fall en del av den växande medelklassens rekreation, sport och nöje. Ridsporten har utvecklats ganska långt efter den här modellen – också om det här finns en särskild könsaspekt (flickors intresse för hästar) som uppenbart har sina rötter också i andra, mindre utforskade, sociala och kulturella processer. Också livsstilen med en bostad både på landet och en i staden är ett gammalt och välkänt sätt att leva i högre samhällsskikt; ett livsmönster som i dagens Finland är vardag i de flesta samhällsskikt.

På ett liknande sätt har ett liv med möjlighet att bo på landet och samtidigt hålla sig med häst blivit ett lockande alternativ för stora grupper människor (Tillberg Mattson 2004, 7-8; 18-21). Man kan här observera att migrationsforskarna i allmänhet utgått från att flyttningsmotiven främst är relaterade till arbete och ekonomisk utkomst. Tillberg Mattsson (a.a.) visar i en studie från Dalarna i Sverige att flyttningsmotiven idag ofta sammanhänger med möjligheten att utöva prefererade hobby- och fritidsaktiviteter. Särskilt kvinnornas fritidsintresse visade sig vara betydelsefulla som flyttmotiv för de hästägande hushållen. ”Det är oftast vuxna kvinnors personliga hästintresse som varit styrande; i högre grad än männens och barnens. Denna könsaspekt torde vara intressant även ur ett

regionalpolitiskt perspektiv” (a.a., 25). På landsbygden råder ju generellt ett kvinnounderskott och man har i forskningen hänvisat till den mansdominerande fritidskulturen (jakt, fiske osv.) som en orsak till att så många unga kvinnor valt att lämna landsbygden.

När hästhushållningen nu växer så snabbt är det emellertid för att den ger rum för flera parallella utvecklingsdrag. Travsporten har sina rötter djupt i det agrara samhället med starkt manliga förtecken men den fick en ny chans när den kopplades till den senmoderna människans fritidsaktiviteter och spelintressen. Hästhushållningen växer alltså nu parallellt längs en ”maskulin” lång historisk utvecklingslinje med travsport i centrum och en nyare ”feminin” linje kring ridsport, kroppskultur och välmående.

Det växande hästintresset kan emellertid också förklaras i relation till en annan tydlig kulturell förändring i det ”senmoderna” samhället. Relationen mellan människa och djur håller på att förändras hos de urbana människorna och då urbana livsmönster blivit dominerande har förändringen betydelse i hela samhället. Det är ju inte bara hästarna som blivit allt viktigare som sällskaps- och älsklingsdjur. Antalet hundar, katter, sköldpaddor, ormar osv. ökar också konstant. När djuren inte längre är viktiga för den primära ekonomiska utkomsten, tycks de istället bli så mycket viktigare för oss som sällskapsdjur med allt flere tillskrivna mänskliga egenskaper. I den samtida djurhållningen har djuren blivit våra nära, ibland våra närmaste, vänner. En indikation på förändringen är att veterinärmedicinen, som en gång utvecklades helt och hållet som en ”manlig vetenskap” i relation till husdjursproduktionen på landsbygden, idag i stor utsträckning är en urban ”kvinnlig vetenskap” och ekonomiskt relaterad till sällskapsdjurens vård och välbefinnande.

Relationen mellan människor och hästar utgör här ett gott exempel. Hästarna har idag en stor betydelse i ”terapeutisk” och pedagogisk mening – om vi använder begreppen i en bred och positiv betydelse. Det har sagts att stallmiljön i Sverige blivit ”den största och mest besökta ungdomslokalen” eftersom ett så stort antal flickor och unga kvinnor vistas där under så lång tid. Men det är inte bara i ungdomsarbetet som hästarna visat sig ha en sådan betydelsefull roll. ”Häst och hälsa” -temat växer i olika riktningar (Hest og Helse 2005). Det finns ett växande intresse för hästar i socialpedagogiskt arbete, likaså när det

gäller stöd och utveckling av människor med nedsatt rörelseförmåga eller andra handikapp (Brandt 2005).

Hästhushållningens tillväxt sker inte utan växtvärk. Hästar är stora biologiska varelser som sätter sina spår i form av lukter, avföring och trampade vägar och stigar. Alla människor är inte djurälskare, inte heller hästälskare. I det senmoderna samhället hyser befolkningen också starka intressen för renhet och hygien. Kring hästnäringen möts – inte alltid utan friktion – detta i kulturen och byråkratin starkt förankrade krav på renhet och hygienisk säkerhet med hästvännernas mera avspända förhållande till biologiska processer. I samhälls- och markplaneringen har man varit ganska oförberedd på hästarnas och hästmänniskornas talrika återkomst. Vi måste inom de närmaste åren se till att vi kan bygga upp kompetens och kunskap inom olika planeringsprofessioner beträffande hästarnas rum och plats både i städer och på landsbygden - men framför allt i de ”rurbana hästcirklar” som i snabb takt växer fram kring större och mindre städer.

Hästsporten och dess utövare

Såsom vi skrev i inledningen har hästhållning historisk sett varit en manlig syssla. Männen har använt hästarna som arbetshästar i jordbruk och skogsbruk, som vagns- och kurirhästar och för militära syften (Vasara 1987). Den så kallade fritidshästen gjorde sin entré i Finland först från och med senare hälften av 1900-talet – även om brukshästarna mycket tidigt, ja kanske i och med att de domesticerades – figurerade också i samband med nöjen, tävlingar och lek. Såsom framgick av tabell 1 ovan drabbades hästhållningen under 1970-talet av en radikal tillbakagång och först under 1990-talet har hästmängden igen börjat växa stadigt. Orsakerna till nedgången kan sökas främst i jord- och skogsbrukets förändringar, där traktorer och motorförsedda maskiner intagit hästarnas plats, samt i avveckling av hästhållningen inom armén.

Brukshästen blev alltså överflödigt och samtidigt skedde det en brytning av den manliga dominansen inom hästvärlden. För att använda branschspråk: när brukshästen, beledsagad av mannen, skrittade av den finländska hästscenen klev en annan aktör fram, fritidshästen,

och i tyglarna höll de unga flickorna. Ridning blev snabbt en populär flicksport. Ridskolor grundades i var och varannan kommun och antalet aktiva steg snabbt. Snart hittade också de vuxna kvinnorna till stallet. En del kom som mammor till hästflickorna, andra som ivriga nybörjare och ytterligare fanns det sådana som börjat rida som flickor men aldrig slutat och idag är vuxna kvinnor. För tillfället utgör de vuxna kvinnorna ridsportens aktivaste grupp. Omkring 60 procent av Finska Ryttaförbundets medlemmar är över 19 år och av denna grupp utgörs 90 procent av kvinnor. Bland de yngre är flickdominansen ännu större, 98 procent av utövarna under 19 år är flickor (SRL). De vuxnas antal har under de tio senaste åren tredubblats samtidigt som medlemsantalet fördubblats.

Medan ridsporten således blev flickorna och kvinnornas sport, förblev travsporten manligt dominerad. Samma struktur återfinns även i andra nordiska länder. Mansdominansen i travsporten kan emellertid komma att förändras, eftersom ett stort antal flickor har hittat till sporten i samband med att travsporten de senaste åren satsat på barn och ungdomsverksamhet. De unga kan t.ex. få gå i travskola och köra ponnytrav. Flickorna är i solklar majoritet i ponnytraven, vilket också syns på tävlingsresultaten (Suomen Hippos, <http://www.hippos.fi/hippos/listat/vuosi2006/poniliigavo.php>, 5.1 2007).

Tabell 2. Utvecklingen av Finska ryttarförbundets medlems- och föreningsantal samt köns- och åldersfördelning 1933-2006.

År	Medlemsantal	Kvinnor	Män	Juniorer	Seniorer	Antal föreningar
1933	562	70%	30%	30%	70 %	8
1940	1039					14
1950	1800-1100*					
1960	(1575			581	964	17)
1970	6455	72 %	28 %	60 %	40 %	45
1980	12679	82 %	18 %	61 %	39 %	80
1990	20888					186
2000	26273	**	**	44 %	56 %	331
2005	34381	92 %	8 %	42 %	48 %	379
2006	38 000					

* Föreningarna hade 1000 medlemmar år 1945 och 1800 år 1948. Den kraftiga ökningen var tillfällig. Medlemsantalen föll på 1950-talet till 1100, men man kunde skönja en uppgång i antalet ungdomar. Under kriget var verksamheten till stor del nere. Efter kriget avskaffades kavallerierna (1947). Hästantalet minskade samtidigt som civila inte i samma utsträckning fick använda arméns hästar.

** Av medlemmarna över 19 år utgjorde männen 10 % och kvinnorna 90 %. Av medlemmarna under 19 år var endast 2 % pojkar och 98 % flickor.

Källa: Finska ryttarförbundet; uppgifterna insamlade av generalsekreteraren Fred Sundwall.

Intresset för ridning och hästsport ser alltså ut att öka, i första hand bland vuxna kvinnor. Ytterligare kan man konstatera att det finns 57.000 personer som uppger sig vara intresserade att börja rida (Liikunta gallup 2005-2006 aikuisliikunta, se bilaga 5). Den typiska potentiella nya ryttaren är en kvinna, under 35 år, välutbildad och som någon gång under livet har bekantat sig med sporten (a.a.). Dessa potentiella ryttare fördelar sig enligt undersökningen ganska jämt över i hela landet. Såsom framgår av tabell 3 är ridning mycket populär bland unga; sporten placerar sig på delad fjärde plats bland flickornas regelbundna och föreningsbaserade idrottsintressen.

Tabell 3. Flickornas tio-i-top aktiviteter i idrottsföreningarna. Aktiviteter som utövas minst en gång i veckan regelbundet under minst tre månader

SVoLi ²	45.000	9 %
fotboll	23.500	5 %
friidrott	7.500	4 %
ridning	12.000	2 %
simning	12.000	2 %
volleyboll	11.000	2 %
skidåkning	10.500	2 %
konståkning	8.500	2 %
salibandy	7.500	2 %
korgboll	7.000	1 %

Källa: Kansallinen liikuntagallup, lapset ja nuoret 2005–06.

Ridsport är sålunda ofta en hobby som praktiseras regelbundet och en stor andel av ryttarna är medlemmar i en ridklubb. I motionshänseende är det just regelbundenheten som är en viktig faktor. Enligt de nya rekommendationerna för goda motionsvanor skall man motionera mer än tre gånger i veckan, under minst 30 minuter så att man blir åtminstone lite andfådd eller svettig. I Liikunta gallup 2005-2006 har man undersökt i vilken utsträckning vuxna finländare fyller dessa nya kriterier. Det visade sig att ridning toppade statistiken som sport vars utövare fick tillräcklig motion (Tabell 4). De nya motionskriterierna passar väl in på ridsportens karaktär. Många har en häst som de helt eller delvis ansvarar för, vilket innebär ridning flera dagar i veckan. Ett ridpass är för det mesta omkring en timme. Därtill kommer skötseln av hästen som tar åtminstone ett par timmar per dag i anspråk. Ridskolorna är för det mesta uppbyggda så att kunderna rider en timme i veckan, men det är inte ovanligt att personer rider både på ridskola och i andra sammanhang, t.ex. på en hyrd eller på någon bekants häst.

² Finlands Gymnastikförbund Svoli.

Tabell 4. Motion ur hälsosynpunkt i relation till de nya rekommendationerna

	tillräckligt %	otillräckligt %
ridning	61	39
dans	57	43
träning i gym	54	46
aerobic	53	47
joggning	53	47
rullskridskor	53	47
rodd	53	47
tennis	52	48
Kaukalopallo	51	49
orientering	51	49
ishockey	50	50
gymnastik	50	50
skidning	46	54
stavgång	46	54
salibandy	45	55
fotboll	44	56
simning	44	56
golf	42	58
volleyboll	42	58

(Källa: Kansallinen liikuntagallup lapset ja nuoret 2005-06, Aikuisliikunta 2005-06)

Hästsporten ur ett genusperspektiv – några infallsvinklar

Vilka är skälen till att hästhobbyn blivit så populär bland flickor och kvinnor, och vilka konsekvenser och implikationer har detta? För det första innefattar hästhobbyn olika sociala och fysiska aktiviteter som ur ett genusteoretiskt och genuspolitiskt perspektiv är intressanta. Hästhållning omfattar dels omsorgspraktiker och ”mjuka värden” men den innefattar också många ”kontra-feminina” praktiker som flickor och kvinnor kan träna sig i och som kan komma dem till godo såväl privat som offentligt. Den typ av resursträning, där flickor får träna sig i vissa färdigheter som i förlängningen ger dem styrka också utanför verksamhetens ramar, benämns ofta med en engelsk term, ”empowerment”. Inom hästsporten förekommer olika former av praktiker som ökar flexibiliteten i den könspraxis som enligt många teoretiker har en central roll i konstruktionen av kön. Att på så vis tänja på gränserna för rådande könspraxis kan leda till social förändring (Giddens 1983, Butler

1999). En del av denna empowerment berör det kroppsliga. Sociologen Pierre Bourdieus (2001) begrepp ”kropp-för-andra” och ”kropp-för-sig” möjliggör en analys av de sociala förändringar som kvinnors aktiva sportutövning kan föra med sig. Bourdieu menar att det traditionellt feminina skapas genom att vara vacker, till lags och att kvinnors kroppar är tillgängliga (för män). Flickors och kvinnors kroppar blir då snarast till för åskådaren, en kropp-för-andra. Detta leder till kroppslig osäkerhet i och med att kvinnor måste leva i verkligheten mellan sin egen kropp och en idealkropp som är bunden till rådande skönhetsideal. Ett sådant tillstånd skapar alienation inför den egna kroppen som i sin tur kan förorsaka olika former av kroppsförakt. Aktivt idrottande, å andra sidan, kan göra att flickor och kvinnor ”återtar” sina kroppar. När man rider, kör häst eller arbetar i stallet är det funktion och styrka som är i fokus. Kroppen behöver inte vara vacker och till för andras blickar. Fokus vänds istället på den funktionella och starka kroppen som finns till för individen själv, det blir en kropp-för-sig själv. Denna aspekt är särskilt viktig för unga flickors kroppsliga utvecklingsprocess.

För det andra utgör stallmiljön ett speciellt rum. Stallet som socialt rum erbjuder såväl kontakt till andra människor som kontakt till hästarna. Stallet som rum kan analyseras med Erving Goffmans (2000) begrepp ”bakre region”. Den bakre regionen är i motsats till den främre regionen ett ställe där man kan få slappna av, bryta mot de normer man förväntas leva upp till i den främre regionen. Den bakre regionen kan erbjuda en övningsarena för de kroppsliga praktiker som bryter mot rådande könspraxis. Stallet i form av en bakre region kan alltså möjliggöra empowerment hos de kvinnor och unga flickor som aktivt utövar ridsport.

Stallet är dock inte en stimulerande miljö bara en för kvinnor och flickor, utan även för män och pojkar. I stallet och tillsammans med hästar tränas, som nämnts, olika färdigheter: att ta ansvar, att vårda hästen, att kommunicera med såväl djur som människor etc. Stallet skapar gemenskap och trygghet, samtidigt som sporten erbjuder utmaningar och spänning. Hästsporten är också ovanlig i det avseendet att den är den enda olympiska sportgren där kvinnor och män tävlar jämbördigt mot varandra.

Ur ett samhällsperspektiv kan hästhobbyn alltså både gynna utvecklingen av sociala färdigheter och jämlikhet samtidigt som den utgör en hälsosam motion för utövarna. Att satsa på hästsport är också i ett annat avseende ett ställningstagande för jämställdhet. Om man ser på de resurser som satsas på flickors respektive pojkars fritidsintressen (ishallar mm) framgår en tydlig snedfördelning mellan könen, d.v.s. pojkar får betydligt mer. Denna snedfördelning har bland annat uppmärksammats av social och hälsovårdsministeriet, där ridning nämns som exempel på en idrott som stöds lite eller inte alls, men där många kvinnor är aktiva (Tasa-arvoesitteitä 2006). Snedfördelningen har undersökts siffermässigt i Sverige, där Ulf Blomdahl (Riksidrottsförbundet 2003) har kartlagt hur Stockholm satsar resurser på idrott. Tabell 2 här nedan visas Blomdahls resultat:

Tabell 5. Antal miljoner kronor som män respektive kvinnor tillgodogjorde sig av Stockholms stads satsningar inom varje verksamhetsområde 1995

	Kvinnor (mkr)	Män (mkr)	Totalkostnad (mkr)
Konstfrusen hockeybana			
Konstfrusen bandyplan			
Fotbollsplaner	18 *	87*	105*
Rundbana skridskor			
Friidrottsanläggningar			
Motionsspår/skidspår	0.3	0.7	1
Motionscentraler	0.3	0.7	1
Sporthall/gymnastiksal	15.5	18.5	34
Simhall	25.5	20.5	46
Ridanläggning	4.5	0.5	5
Summa	64.1	127.9	192

* Att de fem första kategorierna redovisas tillsammans beror på avsaknaden av möjlighet att bryta ned dessa kostnader i respektive idrottsverksamhet.

Källa: Blomdahl (Riksidrottsförbundet 2003).

Ur tabellen kan man utläsa att Stockholm år 1995 satsade 64, 1 miljoner på kvinnors idrott men nästan dubbelt mer, 127,9 miljoner på mäns idrott. Blomdahl menar att situationen i andra svenska kommuner är likartad eller sämre. I brist på mer omfattande forskning från Finland får vi se den svenska undersökningen som en indikator på en struktur som sannolikt är likartad även här. För att åtgärda denna sneda fördelning menar Blomdahl att kommunerna bland annat bör syna sina större satsningar ur ett könsperspektiv och satsa mera på idrotter som domineras av flickor.

Sammanfattning

I den här rapporten har vi försökt beskriva de breda konturerna av hästarnas nya roll och samhällsbetydelse i början av 2000-talet. I litteraturhistorien har man lagt märke till att användningen av hästen som symbol i skönlitterära texter, särskilt i poesin, förändrades i mitten på 1900-talet. Fram till dess var det främst manliga poeter som skrev poesi där hästen ingick som central symbol. Under 1900-talets senare del har kvinnorna intagit männens plats i den skönlitterära hästgenren (Haavikko 2003). Skönlitteraturen speglar ofta djupa kulturella förändringar i samhället och illustrerar väl en central dimension i de processer som vi analyserat i rapporten.

Det samhälle i vilket den nya hästhushållningen nu växer sig allt starkare är inte i alla avseenden förberett på hästarnas återkomst i stor skala. Framför allt saknar institutionerna för markplanering kunskap och instrument för att kanalisera den nya hästnäringen så att konflikter skulle kunna undvikas. I den här rapporten har vi medvetet undvikit att behandla dessa frågor eftersom de kommer att ställas i fokus i en särskild rapport inom ramen för HÄSTSAM -projektet.

Litteratur:

Acerbi, Giuseppe (1802) [1953], *Resa i Finland 1799*. Heslingfors: Söderströms [1953].
Bourdieu, Pierre (2001). *Masculine Domination*. Polity Press, Cambridge

Butler, Judith (1999). *Gender Trouble*. Routledge, New York.

Ericsson, B. (2006), *Hest i turistnäring – markedsundersökelse*. Lillehammer:
Östlandsforskning, ÖF-notat 10/2006.

Finska Ryttaförbundet (2007), www.ratsastus.fi 5.1 2007

Giddens, Anthony (1983), *Central Problems in Social Theory. Action, Structure and Contradictions in Social Analysis*. The Macmillan Press, London.

Goffman, Erving (2000). *Jaget och maskerna. En studie i vardagslivets dramatik*. Fälth & Hässler, Smedjebacken Suomen Ratsastajainliitto

Jensen, Hallkjell (2007), E-post konversation 8.1.2007.

Heiskanen, M-L., Klemola, I., Kumpulainen, M. & Kauppinen P. (2002), *Hevostalous – merkitys ja tulevaisuus Suomessa*. Hevostietokeskus 2002.

Haavikko, Ritva (2003), *Hevonen – taiteessa, runoudessa, historiassa*. Helsinki: WSOY.

Herlin, A (2006). Horse landscapes-the interaction between horse related activities, landscape, environment and entrepreneurship in a nordic prespective.

Hest og Helse (2005), Årsmelding. Stiftelsen Norsk Hestesener.

Johansson, D., Andersson, H. & Hedberg, A. (2004), *Hästnäringens ekonomiska betydelse i Sverige*. Uppsala: SLU, Institutionen för ekonomi.

Kansallinen liikuntatutkimus 2005–06, lapset ja nuoret.

www.slu.fi/mp/db/file_library/x/IMG/36702/file/Kansallinenliikuntatutkimus_2005_2006lapsetjanuoret.pdf

Kansallinen liikuntatutkimus 2005–06, aikuisliikunta.

http://www.slu.fi/mp/db/file_library/x/IMG/36701/file/Kansallinen%5fliikuntatutkimus%5f2005%5f2006%5fAikuiset%5ftaitettu.pdf

Niemelä, Jari (2004), 'Hevosista traktoreihin – lannasta väkilannoitteisiin'. I Markkola, P. (toim.) *Suomen maatalouden historia III. Suurten muutosten aika Jälleenrakennuskaudesta EU-Suomeen*. Helsinki: SKS, s. 187–229.

Näringspolitik for hest, Instilling fra Näringspolitisk utvalg 2000.

Quist, J. (2005), *Hästnäringens samhällsekonomiska betydelse för region 5*. Otryckt utredning.

Riksidrottsförbundet (2003). *Idrott, kön och genus. En kunskapsöversikt*.
<http://www.rf.se/files/%7BF6298281-C394-414F-BA8C-E48B6D29C97C%7D.pdf> 27.11 2006

Suomen Hippos (2007).
www.hippos.fi/hippos/tilastot/jalostus_ja_kasvatus/hevoskannan_kehitys.php 10.1 2007

Suomen Hippos (2007). <http://www.hippos.fi/hippos/listat/vuosi2006/poniliigavo.php> 5.1 2007

Tasa-arvo esitteitä (2006).
<http://www.stm.fi/Resource.phx/publishing/store/2006/11/hu1162885146980/passthru.pdf> 27.11 2006

Tillberg Mattsson, Karin (2004), *Hästar lockar kvinnor till landsbygden – en studie av hästägare och hästgårdar i Leksands kommun*. Uppsala: Uppsala universitet, Institutet för bostads- och urbanforskning. Arbetsrapport No.45. www.ibf.uu.se/PUPL/Wp/wp45.pdf

Vasara, Erkki (1987). *Suomen ratsastusurheilun historia*. Suomen ratsastajainliitto.

Wennebro, T. (2004), *Häst-Sverige som upplevelseindustri – underlag för en nationell branschatsning på hästturism*. Stockholm: Turistdelegationen.

Jord och skogsbruksministeriet (2007).

Östman, Ann-Catrin (2004), 'Mekanisoinnin ensimmäinen aalto'. I Peltonen, M. (toim.) *Suomen maatalouden historia II. Kasvun ja kriisien aika 1870-luvulta 1950-luvulle*. Helsinki: SKS, s. 19–76.

Bilaga 1 Esimerkkejä lajien harrastamisesta sukupuolen 3-18-vuotiaiden keskuudessa. N=5.505

(Källa: Kansallinen liikuntagallup, lapset ja nuoret 2005-06)

	Poikia	Tyttöjä
Aerobic	500	17.000
Hiihto	92.000	98.000
Jalkapallo	182.000	48.000
Juoksulenkkeily	56.500	76.500
Kuntosaliharjoittelu	26.000	23.500
Kävelylenkkeily	26.500	86.500
Jääkiekko	98.000	7.000
Koripallo	26.000	11.500
Laskettelu	28.500	24.000
Lentopallo	10.000	17.000
Luistelu	53.500	67.500
Pesäpallo	24.500	13.000
Pyöräily	98.000	104.000
Ratsastus	2.500	50.500
Rullalautailu	11.000	1.500
Rullaluistelu	13.000	20.000
Salibandy	107.000	24.000
Sulkapallo	15.500	11.500
Suunnistus	6.500	6.000
Taitoluistelu	1.000	14.000
Tanssi	4.500	65.000
Tennis	17.500	10.000
Uinti	72.000	110.000
Voimistelu	16.500	51.000
Yleisurheilu	34.000	38.000

Bilaga 2. Urheiluseurojen harrastajamäärät 3-18-vuotiaiden keskuudessa.
Vähintään kerran viikossa ja säännöllisesti kolmen kuukauden ajan vuodessa.

(Källa: Kansallinen liikuntagallup, lapset ja nuoret 2005-06)

N=2.299. *

	1995	1997-98	2001-02	2005-06
Jalkapallo	76.000	83.000	112.500	106.500
Svoli/voimisteluliitto	54.000	54.500	54.500	54.000 **
Jääkiekko	48.000	52.000	50.000	47.500
Salibandy	11.000	24.000 3	4.000	36.000
Yleisurheilu	27.500	29.000	34.000	32.000
Hiihto	14.000	13.000	21.000	19.000
Uinti	12.500	15.000	14.000	19.000
Koripallo	18.500	18.000	19.000	17.000
Lentopallo	18.000	15.000	16.000	16.500
Ratsastus	9.000	12.500	11.000	12.500
Pesäpallo	16.500	14.000	13.000	11.500
Taitoluistelu	6.000	7.000	6.000	9.000
Judo	7.500	7.000	6.000	7.500
Tennis	5.500	6.000	6.500	7.500
Karate	8.500	5.000	6.000	6.500
Suunnistus	4.000	5.500	8.500	5.500
Sulkapallo	2.000	3.500	4.500	5.500
Taekwondo	3.500	3.000	3.500	5.500
Tanssi	4.000	4.500	4.500	4.500
Paini	3.500	5.000	3.500	4.500
Luistelu	4.000	3.500	4.500	4.000
Golf	1.000	2.500	2.500	3.500
Ringette	3.000	3.000	3.500	3.000
Käsipallo	2.500	1.500	1.500	2.000
Urheilusukellus	1.500	1.500	1.500	2.000
Aikido	1.000	1.000	1.500	2.000
Jääpallo	2.500	3.000	2.500	1.500
Potkunyrkkeily	---	1.000	1.500	1.500
Moottori	alle 500	alle 500	1.000	1.500
Nyrkkeily	2.500	2.500	1.000	1.500

* Listalla lajit, joissa harrastajamäärä tutkimuksen mukaan 1.500. Listan ulkopuolella on lajeja, joissa harrastajamäärä todellisuudessa on vähintään 1.500 tai ylikin, mutta sattumasta johtuen tähän tutkimukseen heitä ei ole osunut mukaan.

** Edellisessä tutkimuksessa SVoLin ja Voimisteluliiton seuraharrastajat oli arvioitu erikseen.

Bilaga 3: Lajien harrastajamääriä 19-65 -vuotiaiden keskuudessa.

(Källa: Kansallinen liikuntagallup, aikuisliikunta 2005-06)

	1994	1997-98	2001-02	2005-06
Kävelylenkkeily	2.000.000	2.160.000	1.990.000	1.840.000
Pyöräily	660.000	1.000.000	922.000	828.000
Hiihto	660.000	724.000	732.000	747.000
Uinti	510.000	573.000	520.000	578.000
Kuntosaliharjoittelu	377.000	341.000	359.000	524.000
Juoksulenkkeily	445.000	477.000	356.000	496.000
Sauvakävely	---	---	300.000	444.000
Voimistelu	178.000	232.000	250.000	293.000
Salibandy	94.000	148.000	175.000	223.000
Aerobic	179.000	211.000	182.000	190.000
Jalkapallo	105.000	103.000	117.000	160.000
Rullaluistelu	---	33.000	150.000	156.000
Laskettelu	193.000	172.000	150.000	143.000
Sulkapallo	174.000	171.000	127.000	142.000
Lentopallo	153.000	126.000	104.000	103.000
Jääkiekko	65.000	71.000	77.000	90.000
Tanssi	40.000	53.000	67.000	83.000
Golf	35.000	52.000	60.000	81.000
Tennis	107.000	93.000	78.000	76.000
Ratsastus	22.000	34.000	49.000	64.000
Luistelu	67.000	59.000	60.000	56.000
Kaukalopallo	64.000	55.000	47.000	47.000
Suunnistus	40.000	36.000	45.000	42.000
Soutu	26.000	42.000	34.000	39.000
Lumilautailu	---	8.000	17.500	29.000
Koripallo	28.000	32.000	21.000	26.000
Squash	75.000	51.000	28.000	25.000
Keilailu	24.000	25.000	22.000	24.000
Melonta	9.500	13.000	18.500	22.000
Nyrkkeily***	12.000	10.000	12.500	18.000
Pesäpallo	20.000	14.000	14.500	16.500
Purjehdus	11.000	17.000	12.500	16.500
Painonnosto	21.000	21.000	24.000	13.500
Ammunta	20.000	17.000	16.000	13.000
Sukellus	7.500	12.500	10.500	13.500
Yleisurheilu	14.000	14.000	10.500	11.000
Moottorikelkkailu	---	10.000	9.500	11.000
Autourheilu	9.000	9.000	9.500	11.000
Rullalautailu	---	3.500	9.500	11.500
Moottoripyöräily **	13.700	5.000	13.500	9.500
Pöytätennis	11.000	8.000	6.000	8.500
Potkunyrkkeily	---	4.000	4.000	8.500
Voimanosto	5.000	8.000	4.500	8.500
Karate	10.500	9.000	6.000	7.000
Kehonrakennus	41.000	18.000	6.000	6.000
Kiipeily	1.500	2.500	4.500	6.000
Judo	5.500	3.000	6.000	5.500
Taitoluistelu	5.000	8.000	2.500	5.000
Vesihiihto	6.000	3.500	4.500	3.500
Ilmailu	2.500	3.500	3.000	3.500
Taekwondo	6.000	4.500	2.500	3.500
Jääpallo	6.500	4.500	6.500	3.000
Biljardi	4.500	5.000	4.000	3.000

Aikido	2.000	1.000	2.500	3.000
Rullakiekkoilu	---	---	---	3.000
Surffaus	4.000	4.000	2.500	2.500
Jousiammunta	2.000	3.000	2.000	2.500

(N) 10.972 5.505 5.505 5.510

** moottoripyöräily ja -kelkkailu yhdessä; *** nyrkkeily ja potkunyrkkeily yhdessä

Bilaga 4: Harrastajia todennäköisesti vuosista 2001-02 lisänneet lajit (määrän muutos ja suhteellinen muutos)

(Källa: Kansallinen liikuntagallup, aikuisliikunta 2005-06)

	muutos	%
Kuntosaliharjoittelu	165.000	+46
Sauvakävely	144.000	+48
Juoksulenkkeily	140.000	+39
Uinti	58.000	+11
Salibandy	48.000	+27
Voimistelu	43.000	+17
Jalkapallo	43.000	+37
Golf	21.000	+35
Tanssi	16.000	+24
Ratsastus	15.000	+31
Sulkapallo	15.000	+12
Hiihto	15.000	+2
Jääkiekko	13.000	+17
Lumilautailu	11.500	+66

Bilaga 5: Eri lajien potentiaaliset harrastajat 19-65 -vuotiaiden joukossa 1994, 1997-98 ja 2001-2002.

(Källa: Kansallinen liikuntagallup, aikuisliikunta 2005-06)

	1994	1997-98	2001-02	2005-06
Uinti	370.000	285.000	315.000	311.000
Kuntosaliharjoittelu	140.000	178.000	160.000	202.000
Hiihto	270.000	220.000	181.000	179.000
Voimistelu	75.000	91.000	112.000	138.000
Pyöräily	90.000	96.000	108.000	137.000
Tanssi	60.000	80.000	89.000	95.000
Sulkapallo	135.000	131.000	108.000	90.000
Rullaluistelu	---	33.000	69.000	72.000
Laskettelu	140.000	112.000	67.000	69.000
	1994	1997-98	2001-02	2005-06
Lentopallo	140.000	117.000	86.000	68.000
Aerobic	60.000	83.000	74.000	63.000
Golf	75.000	81.000	83.000	62.000
Ratsastus	40.000	42.000	54.000	57.000
Salibandy	20.000	43.000	51.000	57.000
Tennis	150.000	108.000	71.000	56.000
Jalkapallo	55.000	55.000	48.000	51.000
Juoksulenkkeily	60.000	57.000	42.000	51.000
Sauvakävely	---	---	51.000	49.000
Kävelylenkkeily	40.000	49.000	44.000	47.000
Keilailu	55.000	58.000	54.000	42.000
Jääkiekko	60.000	45.000	31.000	36.000
Melonta	13.000	15.000	22.000	32.000
Sukellus	30.000	38.000	19.000	29.000
Pesäpallo	30.000	34.000	25.000	27.000
Luistelu	40.000	26.000	23.000	27.000
Kiipeily	8500	11.500	12.500	26.000
Nyrkkeily	20.000	18.000	20.000	25.000
Ilmailu	30.000	36.000	21.000	23.000
Koripallo	28.000	36.000	21.000	18.000
Autourheilu	25.000	22.000	17.000	18.000
Potkunyrkkeily	---	7.500	11.000	15.000
Moottoripyöräily	14.000 *	10.000	9.000	14.500
Soutu	10.000	13.000	22.000	13.000
Kaukalopallo	18.000	24.000	8.500	12.000
Suunnistus	16.000	27.000	23.000	12.500
Jousiammunta	9.500	10.500	8.500	12.000
Squash	68.000	45.000	34.000	11.500
Ampumaurheilu	16.000	19.000	12.500	11.500
Lumilautailu	---	6.500	9.500	11.000
Karate	20.000	19.000	8.000	9.000
Vesihiihto	7.500	10.000	3.000	7.000
Curling	500	1.000	3.500	6.500
Judo	12.000	12.000	4.000	6.000
Purjehdus	16.000	25.000	10.000	5.500
Aikido	6.000	8.000	7.000	5.500
Miekkailu	6.000	3.500	2.000	5.500
Surffaus	8.500	6.500	6.000	5.000
Tae Kwon Do	6.000	7.000	2.500	5.000
Kehonrakennus	19.000	7.000	4.000	4.000

Rullalautailu	---	7.000	7.500	3.500
Moottorikelkkailu	---	8.500	7.000	3.500
Jääpallo	4.000	4.500	3.000	3.000
Painonnosto	9.000	9.000	6.500	2.500
Biljardi	3.000	2.500	3.500	2.500
Taitoluistelu	7.500	8.000	2.000	2.500
Amerikkalainen jalkapallo	1.000	1.000	2.000	2.500
Mäkihyppy	2.000	2.500	4.000	2.000
Paini	2.000	2.500	2.000	2.000
Ampumahiihto	2.000	alle 500	2.000	2.000

(N) 10.972 5.505 5.505 5.510

* yhdessä moottoripyöräilyn kanssa

REPORTS AND DISCUSSION PAPERS FROM THE RESEARCH INSTITUTE (FISS)

1/98

Åsa Rosengren och Gunborg Jakobsson

Äldreomsorgen i Norden – med exempel från Herlev, Jakobstad, Sandefjord och Stockholm.
Nordiska modellkommunprojektet NOVA.

2/98

Gunborg Jakobsson och Åsa Rosengren

Kartläggning av äldreomsorgen i fem nordiska kommuner. Herlev, Akureyri, Jakobstad,
Sandefjord och Katarina-Sofia socialdistrikt, Stockholm. Nordiska modellkommunprojektet NOVA.

3/98

Susanne Jungerstam-Mulders

Extreme Right-wing Parties: Ideological, Protest or Racist Parties.

4/98

Kjell Andersson

Näringsutvecklingen i sydvästra Finlands skärgård 1985–1995. Tolv kommuner i ljuset av
offentlig statistik.

5/98

Elina Vuola

Between the State and the Church – Nicaraguan Women's Reproductive Rights and the
Promotion of Human Rights in the Finnish Development Cooperation.

6/98

Jouni Pirttijärvi

Indigenous Peoples and Development in Latin America.

7/98

Liisa Laakso, Iina Soiri and Zenebework Tadesse with Konjit Fekade

In Search of Democratic Opposition Constraints and Possibilities for Donors' Support in
Namibia and Ethiopia.

1/99

Mika Helander

Publications on Ethnic Relations in Finland 1991–1996.

SSKH Notat

SSKH Reports and Discussion Papers

2/1999

Leo Granberg, Erland Eklund and Kjell Andersson

Rural Innovation and Environment: New Development Paths in the Finnish Countryside?

3/1999

Åtta studier i nya och gamla mediemarknader.

Arbetsrapport från kursen i medieekonomi vid Svenska social- och kommunalhögskolan vid
Helsingfors universitet våren 1999.

4/1999

Viveca Ramstedt-Silén

Riksdagsutskott eller kvinno förening? Det kvinnliga nätverket i Finlands riksdag.

SSKH Notat

SSKH Reports and Discussion Papers

1/2000

Silka Koskimies

Experiences of Ethnic and Racial Discrimination in Finland. A presentation of NEON material, 1998-1999.

2/2000

Helena Blomberg & Christian Kroll

The Support For The Scandinavian Model In A Time Of Cuts:
Attitudes In Finland

3/2000

René Lindqvist, ohjaaja Ullamaija Kivikuru

Mainonta Suomen kansallisilla kaupallisilla tv-kanavilla verrattuna lakiin televisio- ja radiotoiminnasta

4/2000

Mikael Blomberg

På kurs: vem, vad, var och varför? Svenskt kursdeltagande och önskemål om verksamhetens inriktning vid huvudstadsregionens vuxenutbildningsinstitut.

5/2000

Kjell Andersson, Erland Eklund & Leo Granberg

Turism, naturutnyttjande och innovationer i tre kommuner: en fältstudierapport

6/2000

Matti Similä

Migrants and Ethnic Minorities on the Margins: Report for Finland (MEMM-report to CEMES)

7/2000

Kim O.K. Zilliacus

Setting up a Nordic/Australasian Comparative Design: Similarities and Differences Revisited

SSKH Notat

SSKH Reports and Discussion Papers

1/2001

Kim O.K. Zilliacus

An Introduction to Political Culture as a Basis for Opinion Formation

2/2001

Kim O.K. Zilliacus

Electoral Fortunes and Dilemmas: The Development of the Green and the Left-Wing Alliance

3/2001

Kim O.K. Zilliacus

Modern vs. Postmodern Politics: Theoretical Perspectives

4/2001

Kim O.K. Zilliacus & Niilo Kauppi

Postmodern Politics and New Communication Technologies: A Theoretical Framework

5/2001

Social work in Europe: Challenging Racism

A Documentation of a Pilot Training Course within the Leonardo da Vinci Project "Developing a Common European Framework for Anti-Racist and Anti-Oppressive Practice for the Social Professions" at the Swedish School of Social Science, University of Helsinki, 29-31 March 2000

6/2001

Ilse Julkunen

Social and Material Deprivation among Unemployed Youth in Northern Europe

7/2001

Christian Kroll & Helena Blomberg

Different levels of policy change: A comparison of the public discussion on social security in Sweden and Finland.

8/2001

Helena Blomberg & Christian Kroll

Kommunerna och välfärdsopinionen – Attitydutvecklingen bland befolkning och kommunala eliter beträffande välfärdstjänsterna under 90-talet.

9/2001

Christian Kroll & Helena Blomberg

Förändringar i synen på arbete och arbetslöshet i Finland och Sverige under 1990-talet.

SSKH Notat

SSKH Reports and Discussion Papers

1/2002

Eini Pihlajamäki, Mirjam Kalland & Gun Andersson

Det finlandssvenska kompetenscentret inom det sociala området.

Verksamhetsplan 2002.

Rapport över en planeringsprocess åren 2000–2001.

2/2002

Forskningsrapport: Forskningsmetodik 2 hösten 2001.

En mångsidig public service-kanal

FSTs digitala program två månader efter kanalstarten.

3/2002

Kaj Björni, Erland Eklund, Stefan Sjöblom & Charlotta von Troil

Regionala strukturer och regionalpolitik - den finlandssvenska problematiken

SSKH Notat

SSKH Reports and Discussion Papers

1/2003

Utvärderingen av utbildningen och examina vid Helsingfors universitet:

Svenska social- och kommunalhögskolans rapport

2/2003

Jan Sundberg, Stefan Sjöblom och Ingemar Wörlund

Välfärd och lokal demokrati i Sverige under 60 år – inledning till ett forskningsprojekt

SSKH Notat

SSKH Reports and Discussion Papers

1/2004

Socialt arbete och samhällsengagemang – diskurser och lokala praktiker
20 Nordiska Socialhögskolekonferens 16-18.8.2003
Konferensrapport

2/2004

Susanna Björkell
Natura 2000 i Rekijokidalen – en konfrontation mellan lokalt kulturellt och regionalt drivet
naturskydd

3/2004

Veronica Korhonen
Konflikten kring implementeringen av Natura 2000 i Finland – en konflikt mellan olika
kunskapssystem samt mötesplatsernas betydelse vid skapandet av tillit

4/2004

Lynn Bonney
EU:s implementering av Natura 2000 – interaktionen mellan EU och den finländska nationella
nivån

SSKH Notat

SSKH Reports and Discussion Papers

1/2005

Elianne Riska
Arbete och hälsa: Två centrala värden i samhället

2/2005

Bettina Lindblom och Anna Henning
Ett steg i taget – guide för vetenskapligt skrivande

3/2005

Tom Moring & Johanna Lindfors (red.)
Valmaskinen och väljaren
En studie av hur valmaskinerna användes inför EU-valet 2004

4/2005

Heidi Orava
Rapportering av tsunamikatastrofen i finlandssvensk radio och TV

5/2005

Jenni von Frenckell
Tsunamins framfart i fem finlandssvenska dagstidningar

6/2005

Tom R. Burns
Institutionell diskriminering: Makt, kultur och kontroll över invandrares livsvillkor

7/2005

Dan Koivulaakso
The future and changing economies of rural areas
Projekt Report D18 of RURBAN, Minutes meeting study areas

8/2005

Ville Klemets

Den samhällsvetenskapliga miljöundervisningen
vid RHH-högskolorna 2005–2006 samt förslag till framtida koordinering och utveckling av
verksamheten

9/2005

Helena Blomberg & Christian Kroll

Integration genom arbete? Perspektiv på arbetslöshet, invandring och arbetsmarknad i Sverige och
Finland.

10/2005

Christian Kroll (red.)

En nordisk modell i socialt arbete?

11/2005

Nora Brandt

Socialpedagogisk hästverksamhet

En diskursiv studie i verksamhetens organiseringsprocess

1/2006

Erland Eklund, Kjell Andersson, Nora Brandt, Stefan Sjöblom, Elianne Riska

Den nya hästhushållningen, brukargrupper och markanvändning – en utmaning för deltagande
planering

Forskningsplan

2/2006

Sebastian Gripenberg

En kvalitativ utvärdering av

INTERREG IIIA/Skärgården 2000–2006

3/2006

Erland Eklund, Kjell Andersson, Nora Brandt, Stefan Sjöblom & Elianne Riska

The new equine industry, Stakeholders and land use planning

– a challenge for participatory planning

Tematiska områden:

- Journalistik, medier och kommunikation
- Velfärd och samhällsservice
- Utveckling och socialisation i livscykelperspektiv
- Hälsa och samhälle

Tvärvetenskapliga forskningsenheter:

- CEREN – Centret för forskning om etniska relationer och nationalism
- FO-RUM – Förvaltning, organisation, regional utveckling och miljö